

Umění a kultura Výtvarná výchova

Charakteristika předmětu

Časová dotace – 1.a 3.ročník - 2 vyuč. hodiny, 2., 4. a 5.ročník – 1 vyuč. hodiny,

Celková dotace hodin výtvarné výchovy na 1. stupni - 7 vyučovacích hodin

Výtvarná výchova umožňuje uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky s porovnáváním dosavadní a aktuální zkušenosti žáka. Postupným získáváním schopností přistupuje k uměleckému procesu a jeho celistvosti v neoddělitelném vztahu tvůrce a interpreta. Umožňuje rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost a fantazii. Při tvorbě vychází z četných dostupných inspiračních zdrojů a zpracovává je individuálním obrazným způsobem. Tvůrčími činnostmi založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobní pocity a prožitky a zapojit se podle svých individuálních možností do procesu tvorby a komunikace. Učí se užívat různorodých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších technologií a nalézá rozdíly mezi historickými a současnými prostředky vizuálně obrazného vyjádření. Základem výtvarného vyjadřování je otevírání skrytých vnitřních potřeb, obohacování schopností žáků, jejich smyslového a obrazného vnímání, prožívání a chápání světa, lidí a sebe sama. Vede k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, k obohacování emocionálního života, k tvořivému přístupu k životu a veškerých estetických norem člověka.

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k těmto **cílům**:

- získání praktických a teoretických poznatků o různých výtvarných technikách a materiálech
- rozvoji a prohloubení vztahu k výtvarné kultuře
- získání představy o historickém vývoji výtvarného umění
- schopnosti nalézat a vnímat krásu a estetické hodnoty v přírodě i lidském světě
- využívat svých poznatků a dovedností ve svém životě
- sebehodnocení a seberealizaci ve výtvarných činnostech
- využívání a transponování získaných poznatků do obrazného vyjádření

Strategie předmětu: Vyučující využívají moderních metod práce. Jsou využívány návštěvy knihoven, výstav, galerií, exkurze, besedy, kulturní zařízení, audiovizuální technika, internet. Svě estetické citění a znalosti z jiných předmětů prohloubí ve tvorbě portfolií, projektů, skupinové a týmové práci.

Forma realizace:

skupinová výuka	kombinované techniky, vyhledávání inspirativních zdrojů k obraznému vyjádření dekorativní činnosti modelování
systémová výuka	kombinace psaného a obrazného projevu
týmová práce	tvorba kompozičně náročnějších objektů s využitím dosud získaných znalostí tvorba herbářů prostorové útvary ve VV
pokusy	výtvarné techniky a výtvarný materiál - vlastnosti

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Klíčové kompetence - objevující se převážně v předmětu výtvarná výchova a její aplikace:

- **k učení** - vybírá vhodné metody a způsoby učení, třídí informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení, praktickém životě a tvůrčích činnostech, užívá obecně užívaných termínů, znaků a symbolů, vytváří si komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy, výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- **k řešení problémů** - je schopen vyhledat informace vhodné k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti ke zvolení vhodného způsobu řešení, vytrvá v hledání konečného řešení
- **komunikativní** - naslouchá druhým lidem, snaží se o porozumění a dovede projeviti vlastní názor, vhodně argumentuje, rozumí obrazovým materiálům na své úrovni, využívá informační a komunikační prostředky ve vztahu s okolím
- **sociální a personální** - účinně se zapojuje do skupinové a týmové práce
- **občanské** - chápe důležitost ochrany tradic, kulturního a historického dědictví, projevuje smysl pro kulturu a tvořivost, k uměleckým dílům, k životnímu prostředí a ekologii
- **pracovní** - dovede používat materiály, nástroje a vybavení za dodržování daných pravidel, využívá svých poznatků ke svému dalšímu růstu

Průřezová témata:

Z průřezových témat se ve výtvarné výchově realizují témata: **Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova, Ochrana člověka za mimořádných událostí, Multikulturní výchova, Mediální výchova, Výchova myšlení v evropských a globálních souvislostech, Etická výchova** (vyučována ve 4. a 5. ročníku formou projektových dnů, do kterých je zařazena práce s pracovním sešitem Etická výchova nakladatelství „Radost do školy“, besedy, rozhovory, diskuze, situační scénky, práce s pracovními listy a vytváření vlastního portfolia; témata : pozdrav, oslovení, komunikace, omluva, emoce, mimika a gesta, kolektiv, spolupráce, pomoc v nouzi, přátelství, asertivita a známá práva)

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **1. – 3.**

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, kurzy, projekty</i>	<i>Poznámky</i>
žák ➤ rozpoznává a pojmenovává vizuálně obrazné elementy a dokáže je na základě vlastních zkušeností porovnávat ➤ kombinuje viz. obrazné elementy, umí využít celé plochy ➤ dokáže interpretovat zážitky ze svého života ➤ chápe vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů a technik, uplatňuje při práci fantazii a představivost ➤ rozeznává různý charakter lineární kresby ➤ poznává rozpijení, zapouštění, dotváření základních barev, světlostní kontrast ➤ hledá si způsob projekce vlastních pocitů a prožitků ➤ seznamuje se s výtvarnými potřebami, materiálem a technikami práce ➤ seznamuje se s různorodými uměleckými prostředky včetně nejnovějších technologií ➤ pozoruje věci známé z okolí z hlediska tvaru a jeho závislosti na funkci-jak účelně slouží lidským potřebám ➤ vyhledává přírodní výtvarné zajímavé tvarové, barevné a strukturou ➤ seznamuje se s proporcemi lidského těla a hlavy na základě získaných poznatků ➤ využívá poznatků o lidském těle a zdraví ➤ užívá viz. obraz. vyjádření k zachycení zkušeností získaných různými smysly ➤ nalézá na základě vlastních zkušeností komunikační	Rozvíjení smyslové citlivosti výtvarné vyjádření vjemů a postojů ke skutečnosti přírodní útvary a zákonitosti sledování základních přír. zákonitostí hra se základními barvami- kombinace barev na základě přírodních zákonitostí, vlastností barev barevný kontrast a harmonie vyhledávání a výtvarné dotváření přírodnin kresbou, polepením, otiskem apod. rytmické řešení ploch vzhledem k barvě a tvaru zobrazování dějových celků barvy základní a podvojně, barevný kontrast, harmonie barev kresba, linie a tvar představa krajiny fantazijní, reálné, pohádkové barvy ročních období Uplatňování subjektivity hra s linií na uvolnění ruky zobrazování tvarů a funkcí věcí - užitkové předměty hračka, maňásek v životě dítěte objekty v prostoru- U nás doma postava v pohybu hra s objekty v prostoru ilustrace ke známým pohádkám a říkadlům Ověřování komunikačních účinků různé druhy výtvarného umění lidové zvyky, řemesla, tradice krása přírody a životní prostředí výtvarné vyprávění zážitků v dějové souvislosti na základě silného citového prožitku	ČJ: Ukázky s literatury pro děti Lidová poezie, zvyky Popis podle obrázku Slovní druhy Vyprávění Prv: Má třída – vztahy a spolupráce mezi žáky Místo, kde žijeme Náš region Lidé kolem nás Člověk a jeho zdraví, lidské tělo Režim dne, volný čas, práce dospělých Roční období HV: výtvarné vyjádření vjemů na základě poslechu hudby a zpěvu (koledy) Tradice – lidové písně PČ: Práce s modelovací hmotou Koláž M: Geometrie – odhad velikosti v rovině a prostoru Multikulturní výchova: Kulturní difference – tolerantní vztahy se spolužáky jiných etnik Odkazy na TV , RV	

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

obsah ve viz. obraz. vyjádřeních, která upravil nebo vybral ➤ využívá pokusu k zjištění vlastností materiálů, který používá ➤ seznamuje se s rozmanitostí šíře spol. konvencí uplatňovaných v jednotlivých typech viz. obraz. vyjádření ➤ seznamuje se s obraznými projevy malířů a ilustrátorů dnešní doby ➤ poznává rozdíly ve výtvarném vyjadřování malířů, zvláště ilustrátorů dětských knih ➤ dodržuje hygienické bezpečnostní návyky a předpisy (pořádek a čistota prac. plochy) ➤ je schopen pracovat ve skupině a tvořivě spolupracovat, pomoci slabším a využívat poznatků o mezilidských vztazích ➤ seznamuje se s našimi zvyky a zvyky jiných národů	fantazijní kresba na zákl. smyslového vnímání proporce postavy – lidé z mého okolí aspekty kultury odívání a bydlení - jak se oblékáme,obouváme, jak žijeme kulturní akce	Osobnostní a sociální výchova: Poznávání lidí, mezilidské vztahy Komunikace Mezilidské vztahy Spolupráce mezi žákem a učitelem Přiměřenost učiva k možnostem žáka Environmentální výchova: Základní podmínky pro život	
--	--	---	--

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **4.**

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, kurzy, projekty	Poznámky
žák ➤ Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné ➤ kombinuje vizuálně obrazné elementy na základě pozorování, kompozičně je začleňuje do prostorového vyjádření ➤ orientuje se v prostorových a barevných vztazích, v řazení prvků a barevné kompozici ➤ vyhledá odpovídající barevnost ročních období a jejich přírodních forem ➤ orientuje se ve výtvarných principech užití některých materiálů včetně netradičních ➤ zvládá vytváření trojrozměrných předmětů na základě poznávání vlastností a tvárných možností materiálů ➤ nalézá komunikační obsah ve viz. obraz. vyjádřeních na základě vlastní zkušenosti ➤ chápe organizaci v prostoru ➤ orientuje se v řazení prvků v tvarové kompozici ➤ řeší úlohy dekorativního charakteru	Rozvíjení smyslové citlivosti barvy základní a podvojně, kontrast barev fantazijní práce s barevnou i tvarovou nadsázkou Prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality - textury – jejich jednoduché vztahy, kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru Uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě výraznosti, velikosti a vzájemného postavení Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama <i>kontrast přírodních forem a pozadí kompozice a rytmus plochy uspořádání materiálů představa a skutečnost – zpřesňování expresivního spontánního projevu objekty a celek – uspořádání</i>	ČJ: využití literárních textů PŘ: Přírodní společenstva Vlastnosti hornin a nerostů Lidské tělo VL: tradice, obrazy z českých dějin ČR – chráněné oblasti Náš region HV: hudební žánry, národní zvyklosti DV: dramatické ztvárnění (div. hra, pohádka) Environmentální výchova: Ekosystémy - les, pole, vodní zdroje, Vztah člověka k prostředí - ochrana přírody ŠPZ: zdravé učení – smysluplnost výuky zdravý způsob života ŠPZ: pohoda prostředí – sebehodnocení, každý žák je v něčem úspěšný spoluúčast a spolupráce mezi žáky	

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

v ploše (symetrická a asymetrická řešení) ➤ projevuje smysl a cit pro prostorové formy, zobrazování prostorových skutečností ➤ zjišťuje specifčnost výtvarného projevu na základě vnímání události ➤ uplatňuje výrazové vlastnosti linie, experimentuje s různými druhy linie ➤ porovná kvality viz. obraz. elementů a umí je začlenit ➤ vytváří na základě vlastních zkušeností, fantazie a představivosti viz. obraz. vyjádření ➤ užívá metody uplatňované v současném výtvarném umění k tvorbě viz. obraz. vyjádření ➤ <i>pokouší se o výtvarnou úpravu knihy ve skupinové práci s využitím poznatků literární výchovy</i>	<i>viz. obraz. vyjádření na základě smyslového vnímání</i> <i>písmeno jako dekorativní prvek</i> <i>hra s linií vedenou různými materiály v ploše</i> Uplatňování subjektivity Prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby Typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) sebevyjádření výtvarnými prostředky netradiční materiály akční tvar malby a kresby fantazijní kresba pohyb těla objekty v dětských hravých činnostech rytmus v dekorativní výzdobě Ověřování komunikačních účinků Osobní postoj v komunikaci - jeho utváření zdůvodňování, odlišné vyjádření v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje, jejich porovnávání s vlastní interpretací Komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky v rámci skupin (ve škole i mimo školu) - vysvětlování výsledků tvorby podle svých		
---	--	--	--

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

	schopností a zaměření Proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění lidové tradice a jeho dekor výtvarná úprava knihy experiment, hra s prostorovými tvary návrhy oděvů s využitím linie a dekorace kultura bydlení, současná oděvní kultura výstavy, galerie		
--	---	--	--

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **5.**

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, kurzy, projekty</i>	<i>Poznámky</i>
žák ➤ pojmenovává viz. obraz. elementy při vlastní tvorbě a interpretaci ➤ výtvarně vyjadřuje kontrast přírodních forem a pozadí, zná základní kompoziční principy ➤ porovnává kvality obraz. elementů na základě vztahů a ocení jejich začlenění v celku viz. obraz. vyjádření ➤ uplatňuje výrazové vlastnosti linie a experimentuje s různými druhy linie ➤ vyjadřuje lineárně i barevně vnitřní stavbu a vnitřní členění přírodních objektů s pohledem do jejich nitra ➤ orientuje se v prostorových a barevných vztazích ➤ užívá a samostatně kombinuje viz. obraz. elementy ve vztahu k celku viz. obraz. vyjádření ➤ uspořádá prvky v prostorovém vyjádření jak ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model ➤ zná proporce lidského těla i hlavy ➤ projevuje smysl a cit pro prostorové formy a jejich kvality ➤ uplatňuje ve vlastní výtvarné činnosti teoretické i praktické poznatky a dovednosti s výtvarnými výrazovými	Rozvíjení smyslové citlivosti kombinace objektů v ploše světlostní a barevné odstíny – kombinace kompozice plochy, textury – jejich jednoduché vztahy, proměny výraznost a velikost objektů v celku netradiční techniky – kombinace práce s mediálními prostředky estetické řešení plochy struktura materiálů statické i dynamické vyjádření mezi objekty linie a tvar,objem – výtvarný výraz morfologické znaky přírodních objektů vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových i chuťových umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, reklama Uplatnění subjektivity materiál a jeho zpracování proporce lidské postavy a hlavy postava v pohybu ilustrace textů volná malba plastika animovaný film experimentální činnosti prostorové vyjadřování skutečnosti	PŘ: Život na Zemi VI: plán regionu, České republiky, Evropy VI: kresba regionální historické památky VI: ztvárnění proměn způsobu života <u>Projekt Náš životní styl</u> M: porovnání rozlohy, počtu obyvatelstva ČJ - jednání a vlivy na živ. prostředí ČJ, VV - pozvánka na výlet VI- osobní hygiena,zdravé učení,hygienické a estetické prac. prostředí Práce na PC <u>Projekt Vesmír,Země,Evropa</u> <u>Člověk</u> Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá) planeta Země – tvář, objevy a dary cizích krajů, moře a oceány koláž z rovinných obrazců Zvyky a tradice naše a národů Evropy výtvarné tradice národů Mediální výchova: (vnímání mediálního sdělení) - reprodukce	

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

➤ prostředky svobodně volí a kombinuje prostředky pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků ➤ seznamuje se s funkcí písma(sdělnou i výtvarnou) ➤ zaměřuje se na základě vlastních zkušeností i na tvorbu, která má komunikační účinky pro jeho soc. vztahy ➤ poznává různé způsoby uměleckého vyjádření zkušeností v malbě, sochařství a volné grafice ➤ seznamuje se s tradicemi národů Evropy a našich, porovnává je a obrazně se k nim dokáže vyjádřit ➤ orientuje se v řazení prvků v tvarové kompozici, řeší úlohy dekorativního charakteru v ploše ➤ rozlišuje užitkovou, materiální, technickou a estetickou stránku předmětu a chápe vzájemný vztah mezi nimi ➤ dokáže ztvárnit design a estetickou úroveň předmětu	desing a estetická úroveň předmětů denní potřeby comics karikatura Ověřování komunikačních účinků kultura bydlení současná oděvní kultura tradice evropských národů úkoly dekorativního charakteru v ploše návštěva galerie, výstavy, besedy volný výtvarný projev na základě mediálního sdělení	Zvyky a tradice naše a národů Evropy výtvarné tradice národů Osobnostní a sociální výchova: (osobnostní rozvoj) zdravé učení – smysluplnost výuky pohoda prostředí – vztahy mezi spolužáky návštěva galerie, výstavy, besedy (dle aktuální nabídky)	
---	--	--	--